

مقاله مروری

نقش مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین در بحران اقتصادی کووید-۱۹

پیرحسین کولیوند^{۱*}، هادی کاظمی^۲

۱. استادیار، مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفاء، بیمارستان خاتم الانبياء، تهران، ايران

۲. دانشیار، گروه کودکان، دانشگاه شاهد، تهران، ايران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۰۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۲۸

چکیده

مقدمه و هدف: بحران کووید-۱۹ در اغلب کشورها با رکود اقتصادی در کسب و کارها و همچنین فشار اقتصادی بر سیستم بهداشت و درمان همراه بوده است و باعث تحمیل فشار اقتصادی مضاعفی به دولت و مردم شده است. یکی از راه‌های برون‌رفت از این بحران و کاهش عوارض طولانی‌مدت بحران کووید-۱۹، استفاده از پتانسیل سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین می‌باشد. هدف از این مطالعه مرور فعالیت‌های مردم‌نهاد و خیرین در بحران اقتصادی کووید-۱۹ می‌باشد.

روش کار: جهت انجام مطالعه مروری حاضر جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی Scopus، Magiran، SID، Google Scholar انجام شد. کلمات کلیدی شامل سازمان‌های مردم‌نهاد، خیریه‌ها، بحران اقتصادی، کووید-۱۹ بود. معیار اصلی ورود به مطالعه شامل مستندات بود که کلیدواژه‌های ذکر شده فوق را داشته و مرتبط با هدف مطالعه حاضر بودند.

یافته‌ها: نتایج مرور مطالعات نشان داد سازمان‌های مردم‌نهاد می‌توانند در امور مختلفی از جمله پیشگیری از کووید-۱۹، ارائه خدمات مشاوره‌ای، آموزشی، حمایت مالی و فراهم‌سازی تسهیلات دارویی و غذایی نقش بسزایی داشته باشند.

نتیجه‌گیری: عوارض طولانی‌مدت بیماران کووید-۱۹ از نظر پزشکی، روان‌شناختی و اقتصادی قابل بررسی می‌باشد که در این بین افراد کم‌درآمد، بیمه‌نشده و افرادی که بی‌خانمان هستند، بیشتر از دیگران آسیب می‌بینند. بنابراین، استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین به شکل یک برنامه مدون برای پیشگیری و مدیریت عوارض طولانی‌مدت کووید-۱۹ بسیار ضروری می‌باشد.

کلمات کلیدی: سازمان‌های مردم‌نهاد، خیریه‌ها، بحران اقتصادی، کووید-۱۹

مقدمه

همه‌گیری کووید-۱۹ در اواخر سال ۲۰۱۹ میلادی از ووهان چین شروع شد و پس از مدتی به یک پاندمی جهانی تبدیل شد (۱). بسیاری از مباحث مربوط به این بیماری منحوس ناشناخته بود و عمده توجه محققان بر روی شناسایی نحوه انتقال و مدیریت درمان بیماران بود (۲). یکی از مدل‌های اپیدمیولوژیک ارائه‌شده در ابتدای این بحران، مدل ایمنی جمعی یا همان ایمنی گله‌ای بود که برای رهایی از این پاندمی توصیه می‌شد (۳). در این تئوری، اعتقاد بر این بود که اگر ۷۰ درصد جامعه به این بیماری مبتلا شوند، مردم ایمن خواهند شد. اما این ویروس ناشناخته با میزان مرگ و میر بالا این تئوری را در عمل رد کرد و سیستم‌های بهداشتی با حجم زیادی از بیماران مواجه شدند و توانایی ارائه خدمات را به جامعه نداشتند. سیاست‌گذاری دوم در بسیاری از کشورها به سمت قرنطینه و محدود کردن تجمعات پیش رفت (۴). طی این دوران بر مردم بایکی از راه‌های برون‌رفت از این بحران و کاهش عوارض طولانی‌مدت بحران کووید-۱۹، استفاده از پتانسیل سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین می‌باشد (۵). سمن‌ها بازوان پرتوان مردمی هستند که می‌توانند در شرایط دشوار به یاری دولت و نهادهای رسمی آمده و از شدت آلام اجتماعی بکاهند. تا بحال سازمان‌های مردم‌نهاد در حوزه‌های سلامتی از جمله کنترل مصرف دخانیات، پیشگیری از مالاریا، سلامت زنان، تسکین و بهبود سوختگی، کاهش مرگ و میر نوزادان، تهیه تجهیزات، امکانات، دارو و وسایل مورد نیاز پزشکی، بیماری‌یابی و مراقبت سل، امداد و بازسازی در زمان زلزله و پس از آن، مدیریت ارائه خدمات به بیماران سلامت روان در نقاط مختلف جهان فعالیت داشته‌اند. به همین دلیل می‌توان به این سازمان‌ها در بحران کرونا نیز تکیه کرد (۶). لذا هدف از این مطالعه، مرور نقش فعالیت‌های مردم‌نهاد و خیرین در بحران اقتصادی کووید-۱۹ می‌باشد.

روش کار

جهت انجام مطالعه مروری حاضر جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی Magiran, SID, Google Scholar, Scopus، انجام شد. کلمات کلیدی شامل سازمان‌های مردم‌نهاد، خیریه‌ها، بحران اقتصادی، کووید-۱۹ بود. معیار اصلی ورود به مطالعه شامل مستندات بود که کلیدواژه‌های ذکر شده فوق را داشته و مرتبط با هدف مطالعه حاضر بودند.

یافته‌ها

سازمان‌های مردم‌نهاد یا سمن‌ها حلقه واسطی هستند که می‌توانند اعتماد ملی را بین مردم، حاکمیت و دولت ارتقا دهند، کیفیت فعالیت این سازمانها بدنه اجتماعی قویتری را در جامعه پدید می‌آورد. این سازمان‌ها می‌توانند در مواقع بحران، دوشادوش دولت در مسیر خدمت‌رسانی به جامعه گام بردارند (۷). یکی از مباحث مطرح شده در دوران بحران کرونا برای سازمان‌های مردم‌نهاد حمایت از اقشار آسیب‌پذیر می‌باشد. شرکت‌های بیمه به عنوان اولین عامل حمایتی در نظر گرفته می‌شوند (۸). در حالی که تقریباً همه شرکت‌های بیمه اظهار داشتند که هزینه‌های مربوط به بیماران کرونا را تحت پوشش قرار می‌دهند اما چگونگی حمایت و میزان آن شفاف نبود. نظرسنجی اخیر نشان داد که ۱۰ درصد از افرادی دارای علائم کووید-۱۹ توانایی پرداخت هزینه‌ها را ندارند. عدم استطاعت مالی منجر به درمان با حداقل هزینه یا بدون درمان می‌شود. اما مسئولان بهداشتی و اجتماعی در قبال هزینه‌های مرتبط با عوارض طولانی مدت سلامت جسمی و روانی که تقریباً به طور حتم ایجاد می‌شوند، همچنان مسئول هستند. بیماری کووید-۱۹ به طور نامتناسبی بر افراد کم درآمد تأثیرگذار بوده است، افرادی که ممکن است اندوخته مالی لازم برای تأمین نیازهای بهداشتی آینده خود را نداشته باشند. عدم مراجعه به موقع به دنبال بیماری کووید-۱۹ در

ملی در سال ۲۰۱۸، حمایت سازمان‌های مردم‌نهاد بین-المللی (طبق گزارش یونسکو) از آموزش در سال ۲۰۱۹ به-طور چشمگیری کاهش داشت (۱۲).

سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین می‌توانند در جهت پیشگیری از این بیماری نقش بسزایی داشته باشند. در این پیشگیری می‌توانند در جهت آگاهی‌سازی مردم از جنبه‌های مختلف این بیماری اقدام نمایند. به‌عنوان مثال خانواده‌های بی‌بضاعت توانایی پرداخت هزینه برای تهیه ماسک و ژل‌های ضدعفونی ندارند، لذا سمن‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد می‌توانند در تهیه این اقلام حداقل برای افراد در معرض خطر اقدام نمایند. یکی دیگر از اقدامات لازم در بحران کرونا حمایت از کسب و کارهای آسیب‌پذیر در اقشار ضعیف جامعه است که سمن‌ها و خیرین می‌توانند با قرض الحسنه‌هایی از این آسیب‌ها جلوگیری کنند (۱۱).

سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین می‌توانند نقش اساسی در بیماریایی که از رکن‌های اساسی مبارزه با کرونا بود، داشته باشند. طرح بیماریایی فعال در ایران با عنوان طرح شهید سلیمانی شروع شد که باتوجه به کمبود منابع متوقف گردید. سازمان‌های مردم‌نهاد و سمن‌ها می‌توانند مشابه این طرح را در مناطق آسیب‌پذیر با حمایت ارگان‌های دولتی اجرا کنند که می‌تواند در کنترل بیماری نقش داشته باشد.

یکی دیگر از حمایت‌ها در بحران کرونا توسط سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین حمایت از بیماران در منزل می‌باشد. از آنجایی که افراد کم‌درآمد به مراکز درمانی مراجعه نمی‌کنند و برای امرار معاش مجبور هستند که روزانه به بیرون از منزل مراجعه کنند، حمایت درمانی و حتی آذوقه‌ای از این افراد توسط خیرین و سازمان‌های مردم‌نهاد می‌تواند در کنترل بیماری و هم در کاهش عوارض ناشی از بیماری نقش بسزایی داشته باشد.

حمایت اقتصادی سازمان‌های مردم‌نهاد، خیرین و حتی بانک‌ها و بنگاه‌های اقتصادی از قشر کارگر در حین قرنطینه

بیماران بی‌بضاعت می‌تواند باعث تشدید شدن بیماری و حتی افزایش احتمال مرگ در این افراد شود (۹).

اگرچه برخی نهادها و سمن‌ها افراد بیمه نشده را تحت پوشش خود قرار می‌دهند، اما این افراد هنوز هم نیاز به درمان دارند که تحت پوشش بیمه‌ها قرار نمی‌گیرند. این عدم پوشش، بار اقتصادی و بهداشتی زیادی را بر دوش مردم گذاشته است و عوارض طولانی مدت بالقوه را برای این افراد مخرب‌تر می‌کند. اغلب افراد در برنامه‌های بهداشتی و درمانی مورد حمایت کارفرمایان خود قرار دارند. مهاجران غیرقانونی، افرادی بی‌خانمان و سایر گروه‌های حاشیه‌ای ممکن است از پوشش‌های بیمه‌ای بهره‌مند نباشند و بالاترین نرخ بیمه نشده منتسب به این گروه‌ها می‌باشد. اکثر این افراد جز گروه کم‌درآمد هستند و بیشتر در معرض خطر عفونت و عوارض حاد بعد از بیماری می‌باشند. بنابراین لازم است که منابع حمایتی برای اقشار آسیب‌پذیر در حین بحران و پس از آن شناسایی شود و به صورت یک برنامه جامع ساماندهی شود (۱۰).

سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین می‌توانند از تلاش برای کاهش خطر عوارض طولانی‌مدت بیماری کووید-۱۹ حمایت کنند. اگرچه پشتیبانی منظم جهت کاهش عوارض بحران کرونا وظیفه اصلی دولت می‌باشد، اما سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین به‌عنوان یک ظرفیت مازاد مطرح می‌شوند که در صورت ساماندهی، نتیجه فعالیت‌های آن‌ها تاثیرگذارتر خواهد بود. در مطالعه‌ای نشان داده شده است که همکاری سازمان‌های مردم‌نهاد با سازمان‌های دولتی به طور معنی-داری باعث بهبود سواد سلامت عموم جامعه در مورد کرونا و همچنین باعث افزایش در تسهیلات دارویی و غذایی می‌شود (۱۱).

تشکیل و توسعه سازمان‌های مردم‌نهاد در کشورها به شرایط اقتصادی آن کشور بستگی دارد. به‌عنوان مثال در کشور هندوستان با افزایش رشد شاخص‌های تولید ناخالص

در بعد جهانی هم مغفول مانده و به درستی به آن اشاره نشده است. لذا لازم است به اهمیت این گروه در کمک به بحران کرونا توجه بیشتری شود.

نتیجه گیری

بیماری همه گیر کووید-۱۹ هنوز پایان نیافته است و مراکز کنترل و پیشگیری از بیماری در مورد احتمال تشدید مجدد این بیماری در ماه های آینده هشدار داده اند. در حالی- که بیماران، پزشکان و سیل عظیمی از مردم به نبرد با کووید-۱۹ در خط مقدم ادامه می دهند، سیاستگذاران و حامیان باید به آینده نگاه کنند. لازم است یک برنامه جامع برای پیشگیری و مدیریت عوارض پس از بحران کرونا و حمایت از بیماران و خانواده های آنها وجود داشته باشد. سیاست ها و حفاظت از سلامت باید فراتر از زمان حال باشد و بسیار اهمیت دارد که دولت سیاست های همه جانبه را برای مقابله با این ویروس مهلک برنامه ریزی کند و در این سیاست ها از نقش حامیان، خیرین و سازمان های مردم نهاد غافل نشود. چرا که دیدیم در شرایط حاد و بحران این نقش توسط حمایتگران چگونه به ثمر رسید و توانست کمک شایان و ارزنده ای را به سیستم داشته باشد و یقیناً دولت بدون کمک خیرین، حامیان و سازمان های مردم نهاد نمی توانست به این موفقیت ها دست یابد. بنابراین، شناسایی ظرفیت هایی از این قبیل و استفاده آن جهت کاهش عوارض قطعاً به مردم در حین و پس از بحران کمک خواهد کرد.

می تواند به کاهش عوارض اقتصادی ناشی از کرونا کمک کند. این حمایت ها می تواند در قالب بسته های حمایتی و وام هایی بسته به شغل افراد تهیه شود. به عنوان مثال کارگران هتل ها و رستوران ها در دوران بحران کرونا می توانند بیمه بیکاری در زمان قرنطینه دریافت کنند. از طرفی می توان صاحبان مشاغل را نیز در برنامه های تشویقی برای کارگران آسیب پذیر دعوت نمود. در این زمینه می توان به تجربه موفق یک سازمان مردم نهاد در حوزه پزشکی در مالزی اشاره کرد. در طی بحران کووید-۱۹ در کشور مالزی سازمان مردم نهاد (IMARET) مبلغ ۷۴۰۰۰۰ دلار را طی ۸۵ روز برای وسایل حفاظت پزشکی و دستگاه ونتیلاتور از خیرین جمع کرد و به بیمارستان ها اهدا کرد (۱۳).

یکی از ارزان ترین و در عین حال موثرترین اقدامات در حین بحران و پس از آن ارائه خدمات بهداشت روان برای مناطق محروم است. به عنوان مثال ارائه خدمات مشاوره ای رایگان برای افرادی که دچار سوگ ناشی از کووید-۱۹ شده اند، می تواند توسط سمن ها و سازمان های مردم نهاد انجام شود. از طرفی سمن ها به عنوان یکی از مهم ترین نهادهای غیردولتی بهداشتی می توانند آموزش های بهداشتی و پیشگیری در مورد کرونا را از دانشگاه های علوم پزشکی گرفته و آن را به صورت ساده به مردم آموزش دهد. سمن ها می توانند از ظرفیت های شبکه های اجتماعی برای آگاه سازی و همگام نمودن مردم در رعایت پروتکل ها استفاده نمایند (۱۴).

با مروری بر مقالات منتشر شده در زمینه نقش سازمان های مردم نهاد در کاهش بحران کرونا دریافتیم که این بحث

References

1. Ciotti M, Ciccozzi M, Terrinoni A, Jiang W-C, Wang C-B, Bernardini S. The COVID-19 pandemic. *Critical reviews in clinical laboratory sciences*. 2020; 57(6): 365-88.
2. Slifka MK, Gao L. Is presymptomatic spread a major contributor to COVID-19 transmission? *Nature Medicine*. 2020; 26(10): 1531-3.
3. Randolph HE, Barreiro LB. Herd immunity: understanding COVID-19. *Immunity*. 2020; 52(5): 737-41.
4. Piguillem F, Shi L. Optimal COVID-19 quarantine and testing policies. 2020.
5. Attwell K, Lake J, Sneddon J, Gerrans P, Blyth C, Lee J. Converting the maybes: Crucial for a successful COVID-19 vaccination strategy. *PLoS One*. 2021; 16(1): e0245907.
6. Mohseni, M., Azami-Aghdash, S., Mousavi Isfahani, H., Moosavi, A., & Fardid, M. Role of Nongovernmental Organizations in Controlling COVID-19. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*. 2020: 1-1.
7. Razeghi, N., Lotfi Khachaki, B. A Sociological Analysis on the Survival Challenges and Sustainability of NGOs Active in Social Problems: With an Emphasis on Their Relationship with the State. *Biquarterly Journal of Sociology of Social Institutions*, 2018; 5(11): 97-128.
8. Gangopadhyaya A, Garrett AB. Unemployment, health insurance ,and the COVID-19 recession. *Health Insurance, and the COVID-19 Recession* (April 1, 2020). 2020.
9. Gangopadhyaya A, Garrett AB. Unemployment, health insurance, and the COVID-19 recession. *Health Insurance, and the COVID-19 Recession*. 2020 Apr 1.
10. Acs G, Karpman M. Employment, income, and unemployment insurance during the Covid-19 Pandemic. *Urban Institute*. 2020 Jun 30:1-1.
11. Alizadeh M, Abbasi M, Bashirivand N, Mojtahed A, Karimi SE. Nongovernmental organizations and social aspects of COVID-19 pandemic: A successful experience in health policy. *Medical Journal of the Islamic Republic of Iran*. 2020; 34: 170.
12. Varughese S. Response of a non-governmental organisation to COVID-19. *Christian Journal for Global Health*. 2020: 14-9.
13. Abd Samat AH, Rashid AA, Yunus NAM, Salim AMH ,Musa H. A Malaysian Medical Non-Governmental Organization's (NGO) Experience in the Emergency Response for COVID-19, Using the Whole-of-Society Collaborative Concept. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*. 2021: 1-4.
14. Maserat E, Jafari F ,Mohammadzadeh Z, Alizadeh M, Torkamannia A. COVID-19 & an NGO and university developed interactive portal: a perspective from Iran. *Health and technology*. 2020; 10(6): 1421-6.

Review Article

The Role Of Non-Governmental Organization And Charities In The Economic Crisis Of COVID-19

Pir Hossien Kolivand^{1*}, Hadi Kazemi^{1, 2}

¹ Assistant, Shefa Neuroscience Research Center, Khatam Alanbia Hospital, Tehran, Iran

² Associate, Pediatric Department, Medical Faculty, Shahed University, Tehran, Iran

Received: 19 August 2021

Accepted: 27 December 2021

Abstract

Introduction: The Covid-19 crisis in most countries has been accompanied by economic downturns in businesses as well as economic pressure on the health care system, and has put additional economic pressure on the government and the people. One way out of this crisis and to reduce the long-term effects of the Covid-19 is to harness the potential of NGOs and charities. The purpose of this study is to review the activities of NGOs and charities in the Covid-19 economic crisis.

Materials and Methods: For conducting the current review article, Google Scholar, SID, Magiran, Scopus databases were searched. Keywords included NGOs, charities, economic crisis, Covid-19. The main inclusion criteria included documents that had the above-mentioned keywords and were relevant to the purpose of the present study.

Results: The results of the review showed that non-governmental organizations can play an important role in various matters such as prevention of Covid-19, providing consulting services, training, financial support and providing medical and food facilities.

Conclusion: The long-term complications of COVID-19 patients can be examined medically, psychologically, and economically, among which low-income, uninsured and homeless people. Therefore, it is essential to use the capacities of NGOs and donors in the form of a program to prevent and manage the long-term effects of COVID-19. In this study, practical solutions to reduce the long-term effects of COVID-19 will be discussed.

Keywords: Non-Governmental Organizations, Charities, Economic Crisis, Covid-19
